

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 12. septembrī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Inese Laura Zemīte, senatores Irīna Jansone un Anita Poļakova rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /Persona A/ un apsūdzētā /Persona B/ aizstāvja zvērināta advokāta Edgara Puriņa un apsūdzētā /Persona C/ aizstāvja zvērināta advokāta Riharda Niedras kasācijas sūdzībām par Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 1. marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas rajona tiesas 2023. gada 17. marta spriedumu

[1.1] /Persona B/, personas kods /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 146. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar naudas sodu 10 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā jeb 6200 *euro*;

Drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā – atstāts negrozīts;

[1.2] /Persona A/, personas kods /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 146. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar naudas sodu 15 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā jeb 9300 *euro*;

Drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā – atstāts negrozīts;

[1.3] /Persona D/, personas kods /personas kods/,

atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas un attaisnots;

Drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā – atcelts;

[1.4] /Persona C/, personas kods /personas kods/,

atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas un attaisnots;

Drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā – atcelts.

No /Persona B/ un /Persona A/ cietušās /Persona E/ labā solidāri piedzīta morālā kaitējuma kompensācija 15 000 *euro*. Materiālā kaitējuma kompensācija 38 280 *euro*/Persona E/ labā nav noteikta.

No /Persona B/ un /Persona A/ cietušās /Persona F/ labā solidāri piedzīta morālā kaitējuma kompensācija 10 000 *euro*. Materiālā kaitējuma kompensācija 24 768 *euro*/Persona F/ labā nav noteikta.

[2] Ar Rīgas rajona tiesas 2023. gada 17. marta spriedumu

[2.1] /Persona B/ un /Persona A/ atzīti par vainīgiem un sodīti pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas par to, ka viņi pārkāpa darba aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasības, ja to izdarījusi persona, kas atbildīga par šo noteikumu ievērošanu un šis nodarījums izraisījis cilvēka nāvi.

[2.2] Ar minēto spriedumu /Persona D/ un /Persona C/ atzīti par nevainīgiem pret viņiem celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas un attaisnoti. Pirmstiesas kriminālprocesā /Persona D/ un /Persona C/ celta apsūdzība pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas par to, ka viņi pārkāpa darba aizsardzības vai tehnisko drošību reglamentējošo normatīvo aktu prasības, ja to izdarījusi persona, kas atbildīga par šo noteikumu ievērošanu un šis nodarījums izraisījis cilvēka nāvi.

[3] Ar Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 1. marta spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar Pierīgas prokuratūras prokurora Jāņa Baloža apelācijas protestu, apsūdzēto /Persona B/ un /Persona A/ apelācijas sūdzībām Rīgas rajona tiesas 2023. gada 17. marta spriedums atcelts daļā par /Persona C/ atzīšanu par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas un attaisnošanu uncietušo /Persona E/ un /Persona F/ kaitējuma kompensāciju piedziņām.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu /Persona C/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 146. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar naudas sodu 10 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā jeb 6200 euro.

No /Persona B/, /Persona A/ un /Persona C/ cietušās /Persona E/ labā solidāri piedzīta morālā kaitējuma kompensācija 15 000 euro.

No /Persona B/, /Persona A/ un /Persona C/ cietušās /Persona F/ labā solidāri piedzīta morālā kaitējuma kompensācija 10 000 euro.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 1. marta spriedumu apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ aizstāvis E. Puriņš un apsūdzētā /Persona C/ aizstāvis R. Niedra iesnieguši kasācijas sūdzības, kurāslūdz apelācijas instances tiesas spriedumu atcelt daļā par /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ atzīšanu par vainīgiem pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas un viņu sodīšanu, par kaitējuma kompensācijas solidāro piedziņu no /Persona C/ cietušo /Persona E/ un /Persona F/ labā un atceltajā daļā krimināllietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[4.1] Apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ aizstāvis kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 124. panta piektās daļas pārkāpumu, jo nav izslēgusi visas saprātīgās šaubas par pierādīšanas priekšmetā ietilpstošajiem apstākļiem, kā arī pārkāpusi minētā likuma 128. panta otro daļu, jo lietā esošos pierādījumus nav izvērtējusi to kopumā un savstarpējā sakarībā. Pieļautie pārkāpumi atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, un noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Šo kasācijas sūdzību pamato turpmāk norādītie argumenti.

[4.1.1] Apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka apsūdzētie /Persona A/ un /Persona B/ pieļāvuši bezdarbību, jo nav nodrošinājuši būvbedres tranšeju (turpmāk – būvbedre) ar papildus aizsardzības vairogu komplektu.

Lietā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 9. nodaļas prasībām nav pierādīts, ka objektā esošie aizsardzības vairogi pēc to izmēra un novietojuma nebija piemēroti būvprojektā „Nosaukums/ ielas lietus ūdens novadīšanas sistēmas pārbūve” (turpmāk – arī būvprojekts) paredzētajam būvbedres dziļumam negadījuma dienā un apsūdzētajiem /Persona A/ un /Persona B/ bija pienākums veikt kādas darbības, kuras viņi nav izpildījuši. Tiesa nav izvērtējusi būvprojektā fiksētās ziņas par paredzēto būvbedres dziļuma mainīgumu atkarībā no būvniecības darbu stadijas kopsakarā ar liecinieku – darba veicēju – liecībām par būvbedres rakšanas gaitu un nepamatoti atzinusi apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ liecības par neticamām.

Apelācijas instances tiesa nepamatoti konstatējusi cēloņsakarību starp apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ bezdarbību, nenodrošinot normatīvo aktu prasību ievērošanu, un sekām, kas iestājās šīs bezdarbības rezultātā. Tiesa nav ņēmusi vērā liecinieku /Persona G/, /Persona H/ un /Persona I/ liecībās norādītās ziņas, ka /Persona I/ pildīja brigadiera pienākumus un deva darba uzdevumu /Persona H/ un /Persona J/ sākt darbus būvbedrē, kas izslēdz apsūdzēto bezdarbībā konstatēt cēloņsakarību ar kaitējuma nodarīšanu cietušajiem.

Tādējādi lietā nav pierādīta noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse un novērstas saprātīgas šaubas par apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ vainīgumu.

[4.1.2] Apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka ir pierādīta noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse.

Atzinumu, ka apsūdzētie zināja būvbedres faktisko dziļumu, ir pamatojusi ar pretrunīgi izvērtētām liecinieku /Persona I/, /Persona H/ un būvuzrauga /Persona K/ liecībām. Tiesa secinājusi, ka minētie liecinieki negadījuma dienā nav informējuši apsūdzētos /Persona A/, un /Persona B/ par izraktās būvbedres faktisko dziļumu, kas bija lielāks, nekā būvprojektā paredzēts. Vienlaikus tiesa atzinusi, ka /Persona A/ un /Persona B/ zināja par faktiskajiem apstākļiem objektā, un šādu atzinumu pamatojusi ar šo pašu liecinieku liecībām, lai gan šādas ziņas minētie liecinieki nav snieguši.

[4.1.3] Apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturtās daļas pārkāpumu, jo nav izvērtējusi apsūdzēto /Persona B/ un /Persona A/ apelācijas sūdzību argumentu, ka viņi nav subjekti Krimināllikuma 146. panta izpratnē. Tiesa nav izvērtējusi apsūdzētajiem /Persona B/ un /Persona A/ inkriminētā Darba aizsardzības likuma 4. panta 1. punkta pārkāpumu kopsakarā ar viņu amata aprakstos norādīto, proti, ka viņi

nebija ne darba devēji, ne darba aizsardzības speciālisti, ne arī darba devēju norīkotas personas par darba vides risku novērtēšanu un uzraudzību konkrētajā objektā.

[4.2] Apsūdzētā /Persona C/ aizstāvja R. Niedras kasācijas sūdzību pamato turpmāk norādītie argumenti.

[4.2.1] Apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 146. panta otro daļu, jo apsūdzētais /Persona C/ nebija subjekts šā panta izpratnē.

/Persona C/ saskaņā ar darba līgumu un amata aprakstu bija darba devēja AS „Nosaukums” sertificēts būvspeciālists ceļu būvdarbu vadīšanā. Ziemas periodā darba devējs norīkoja viņu īslaicīgai būvdarbu vadītāja palīga pienākumu veikšanai kanalizācijas būvniecības objektā Salaspilī. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka /Persona C/ nekad nav bijis būvprakses sertifikāts ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu būvdarbu vadīšanā, viņam nebija juridisku tiesību vadīt būvdarbus un pieņemt lēmumus saistībā ar tiem, pieņemt citiem darbiniekiem saistošus norādījumus, kā arī viņam nebija ne izglītības, ne pieredzes un zināšanu par kanalizāciju izbūvi un būvbedru rakšanas darbiem. Tiesa nepamatoti pielīdzinājusi būvdarbu vadītāja palīga pienākumus būvdarbu vadītāja pienākumiem un nav pamatojusi, kā apsūdzībā inkriminētais Darba aizsardzības likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkta pārkāpums attiecināms uz būvdarbu vadītāja palīga /Persona C/ pienākumiem un atbildību.

Tādējādi tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574. panta 2. punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu.

[4.2.2] Apelācijas instances tiesa atzinumu, ka /Persona C/ koordinējis un vadījis būvdarbus objektā, ir pamatojusi ar pretrunīgām liecinieka /Persona I/ liecībām, nepareizi izvērtētām liecinieku /Persona I/ un /Persona K/ liecībām un AS „Nosaukums” Nelaimes gadījuma darbā izmeklēšanas komisijas 2019. gada 25. marta aktā fiksētajām ziņām, kurās nav norādes, ka /Persona C/ vadīja un koordinēja darbus būvobjektā.

Tādējādi tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 511. panta otro daļu 512. panta otro daļu, 564. panta ceturto daļu. Minētie pārkāpumi atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē un noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

[4.2.3] Atceļot notiesājošo spriedumu daļā par /Persona C/ vainīgumu, atceļams arī apelācijas instances tiesas spriedums daļā par solidāro kaitējuma kompensācijas piedziņu no /Persona C/.

[5] Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 1. marta spriedums daļā par apsūdzētā /Persona D/ atzīšanu par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas un attaisnošanu kasācijas instances tiesā nav pārsūdzēts.

Motīvu daļa

[6] Senāts atzīst, ka tā kompetencē izskatāmajā lietā ir izvērtēt, vai apelācijas instances tiesa pareizi piemērojusi Krimināllikuma 146. panta otro daļu un vai savus atzinumus ir pamatojusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturtais daļas prasībām.

[7] Apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ aizstāvja un apsūdzētā /Persona C/ aizstāvja kasācijas sūdzības par nepareizu kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas ir argumentēts ar to, ka apsūdzētie /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ nav noziedzīgā nodarījuma subjekti Krimināllikuma 146. panta izpratnē.

Augstākā tiesa atzīst par nepamatotu kasācijas sūdzību autoru norādīto argumentu.

[7.1] Krimināllikuma 146. pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir speciālais subjekts, proti, tas ir attiecīgā uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības), iestādes vai organizācijas vadītājs vai cita persona, kas ir atbildīga par darba aizsardzību un tehnisko drošību reglamentējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu.

Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi apsūdzēto /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ darba līgumus ar darba devēju AS „Nosaukums” un katra apsūdzētā amatu aprakstā iekļautos pienākumus – nodrošināt darbiniekiem drošus un nekaitīgus darba apstākļus atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām un veikt ikdienas uzraudzību par darba aizsardzības prasību ievērošanu darba vietā –, kuru izpildi viņi bija uzņēmušies, un atzinusi, ka apsūdzētie /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ ir Krimināllikuma 146. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjekti. Tiesa norādījusi, ka apsūdzētie /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ saskaņā ar darba līgumā uzliktajiem pienākumiem atbilstoši Darba aizsardzības likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktam bija atbildīgās personas par darba aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu AS „Nosaukums” darba vietā objektā „Nosaukums/ ielas lietus ūdens novadīšanas sistēmas pārbūve” un viņu amata pienākumos ietilpa nodrošināt 2003. gada 25. februāra Ministru Kabineta noteikumu Nr. 92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus” 71.1.1. punkta prasību izpildi, /Persona J/ veicot darbus būvbedrē.

Apelācijas instances tiesa, pamatojot savu atzinumu, norādījusi, ka:

[7.1.1] Ziņas 2018. gada 2. novembra darba līgumā Nr. 3.7/18-156 un grozījumos 2018. gada 2. novembra darba līgumā Nr. 3.7/18-156 apstiprina, ka apsūdzētais /Persona A/ AS „Nosaukums” pildīja būvdarbu vadītāja pienākumus un viņa amata aprakstā minētais pamato to, ka /Persona A/ amata pienākumos ietilpa organizēt darba aizsardzības un darba drošības pasākumu izpildi, veikt darba drošības instruktāžu, iepazīstināt nodarbinātos ar

darba vides riskiem un veicamajiem darba aizsardzības pasākumiem darba vietā atbilstoši darba aizsardzības normatīviem, izdarot ierakstu darba drošības tehnikas reģistrācijas žurnālā, nodrošināt darbiniekiem drošus un nekaitīgus darba apstākļus atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām, veikt ikdienas uzraudzību par darba aizsardzības prasību ievērošanu darbā.

[7.1.2] Apsūdzētais /Persona B/ AS „Nosaukums/” pildīja būvdarbu vadītāja pienākumus, un to pamato 2011. gada 29. aprīļa darba līgums Nr. 3.7/11-101-17. Atbilstoši noslēgtajam darba līgumam un 2004. gada 13. aprīļa amata aprakstam apsūdzētais /Persona B/ ieņēma ūdens novadīšanas iecirkņa vadītāja amatu, viņa padotībā bija visi iecirkņa strādnieki, un amata pienākumos ietilpa plānot un vadīt iecirkņa darbību, t.sk., ikdienas darbu un operatīvos procesus, kontrolēt darba aizsardzības noteikumu ievērošanu, veikt nepieciešamos darba aizsardzības un drošības tehnikas pasākumus, kā arī viņš bija pilnvarots atstādināt no darba darbiniekus, kas pārkāpj darba drošības prasības.

Kurzemes apgabaltiesa motivēti noraidījusi /Persona B/ apelācijas sūdzībā iekļauto argumentu, ka /Persona J/ atbilstoši amata aprakstā norādītajam nebija ūdens novadīšanas iecirkņa darbinieks un neatradās /Persona B/ pakļautībā. Tiesa atzinusi, ka norādei /Persona J/ amata aprakstā, ka viņš bija Apakšzemes komunikāciju būves un remonta iecirkņa darbinieks nav juridiskas nozīmes, jo ziņas AS „Nosaukums/” 2018. gada 7. decembra rīkojumā Nr. 5.17.21/18-9 saistībā ar būvdarbiem objektā „Nosaukums/ ielas lietus ūdens novadīšanas sistēmas pārbūve”, kā arī 2019. gada 25. marta AS „Nosaukums/” Nelaiemes gadījuma darbā izmeklēšanas aktā apstiprina, ka /Persona J/ bija AS „Nosaukums/” darbinieks, kas veica būvdarbus lietus ūdens kanalizācijas maģistrālo cauruļvadu izbūvē objektā, kurā /Persona B/ bija būvdarbu vadītājs ūdens un kanalizācijas sistēmu būvdarbu vadīšanā.

[7.1.3] Apsūdzētais /Persona C/ pieņemts darbā par 3. grupas ceļu būvstrādnieku atbilstoši 2015. gada 8. jūnija darba līgumam Nr. 3.7/15-097, kas noslēgts starp AS „Nosaukums/” un /Persona C/. Turklāt ar 2017. gada 24. aprīļa vienošanos par grozījumiem minētajā darba līgumā Nr. 3.7/15-097 viņš pieņemts darbā par būvdarbu vadītāju ceļu būves iecirknī. Saskaņā ar darba līgumu /Persona C/ apņēmies pildīt darba pienākumus atbilstoši amata aprakstam, savukārt atbilstoši apsūdzētā parakstītajam amata aprakstam, viņa kā būvdarbu vadītāja, kuram padoti ceļa būvstrādnieki, amata pienākumos ietilpa organizēt, vadīt, koordinēt darbu objektā saskaņā ar rīkojumiem un nolikumiem, savlaicīgi informēt projektu vadītāju par nepieciešamību pasūtīt materiālus, autotransportu, ceļu tehniku, plānot un kontrolēt objektā nepieciešamos materiālus, organizēt darba aizsardzības un darba drošības pasākumu izpildi, nodrošināt darbiniekiem drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus atbilstoši darba aizsardzības normatīvu prasībām, veikt ikdienas uzraudzību par darba aizsardzības prasību ievērošanu darba vietā, sadarboties ar nodarbinātajiem darba prasību ievērošanā darba vietā. Atbilstoši AS „Nosaukums/” 2018. gada 15. jūnija rīkojumam Nr. 5.17.21/18-9 /Persona C/ nozīmēts objektā par būvdarbu vadītāja palīgu. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka nevis /Persona C/ darba līgumā norādītais amata nosaukums, bet darba līgumā un amata aprakstā viņam uzticēto pienākumu apjoms un saturs noteic atbildību par darba aizsardzības prasību ievērošanu darba vietā. Šādu atzinumu tiesa ir pamatojusi ar ziņām lietā esošajos pierādījumos, proti, /Persona C/ amata aprakstā norādītajiem darba pienākumiem, liecinieku /Persona G/, /Persona H/, /Persona I/, /Persona K/ liecībās un AS „Nosaukums/” Nelaiemes gadījuma darbā izmeklēšanas komisijas 2019. gada 25. marta aktā fiksētajām ziņām, ka objektā kopumā un /Persona J/ nāves laikā darbus koordinēja un vadīja būvdarbu vadītāja palīgs /Persona C/. Tiesa norādījusi, ka lietā esošie pierādījumi sniedz detalizētu un izvērstu informāciju par /Persona C/ faktisko lomu objektā un viņa darba pienākumiem, kuru izpildi bija uzņēmis, noslēdzot darba līgumu ar darba devēju /Organizācija A/, un viņš bija atbildīgs par darba aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu objektā.

[7.1.4] Senātam nav pamata apšaubīt apelācijas instances tiesas atzinumus, kas pamatoti ar lietā esošajiem pierādījumiem un konkrētu darba aizsardzības tiesību reglamentējošo normu pārkāpumiem.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst par pamatotu apelācijas instances tiesas atzinumu, ka apsūdzētie /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ bija darba devēja AS „Nosaukums/” norīkotas personas, kas atbildīgas par darba aizsardzības un tehnisko drošību reglamentējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu, proti, ir subjekti Krimināllikuma 146. panta izpratnē.

[7.2] Apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ aizstāvja kasācijas sūdzība par nepareizu kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas ir argumentēts ar to, ka lietā nav pierādījumu noziedzīgā nodarījuma objektīvajai un subjektīvajai pusei.

Augstākā tiesa atzīst par nepamatotu kasācijas sūdzības autora norādīto argumentu

[7.2.1] Krimināllikuma 146. pantā paredzēta atbildība par darba aizsardzības vai tehnisko drošību reglamentējošo normatīvo aktu prasību pārkāpšanu.

No objektīvās puses šo normatīvo aktu prasību pārkāpšanu var izdarīt gan ar darbību, gan bezdarbību. Minētā panta pirmajā daļā personai kriminālatbildība iestājas tad, ja normatīvo aktu prasību pārkāpumu rezultātā tiek nodarīts kaitējums cietušā veselībai vai dzīvībai, savukārt otrajā daļā paredzēta atbildība, ja sekas ir cietušā nāve vai smags miesas bojājums vairākām personām, tas ir, vismaz diviem cietušajiem, kā arī jākonstatē cēloņsakarība starp vainīgā rīcību darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasību pārkāpšanā un kaitējuma nodarīšanu cietušajam.

No subjektīvās puses darba aizsardzību vai tehnisko drošību reglamentējošo normatīvo aktu prasības tiek pārkāptas tīši, bet vainīgā psihiskā attieksme pret sekām var izpausties tikai kā neuzmanība – noziedzīga pašpaļāvība vai noziedzīga nevērība. (*Krastiņš U., Liholaja V. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2022, 419. lpp.*)

[7.2.2] Apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz liecinieku /Persona H/, /Persona G/ un /Persona I/ liecībām, ka darba vadītājs /Persona C/ objektā bija informēts par papildu vairogu komplektu nepieciešamību, un ziņām Valsts darba inspekcijas aktā, ka vairogi objektā bija pasūtīti, bet nebija atvesti, secinājusi, ka AS „Nosaukums” būvdarbu vadītāji /Persona A/, /Persona B/ un būvdarbu vadītāja palīgs /Persona C/ saskaņā ar viņu amata pienākumiem par darba aizsardzības prasību ievērošanu darba vietā bija atbildīgi par būvbedres, kurā darbu veica /Persona J/, sienu/malu pietiekamu nostiprināšanu.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/, būdami atbildīgi par darba drošību objektā, tīši pārkāpa Ministru kabineta 2003. gada 25. februāra noteikumu Nr. 92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus” 71.1.1. punktu, jo nenodrošināja ar piemērotiem balstiem būvbedres sienu nostiprināšanu visā sienu augstumā. Nepietiekami koordinējot un neveicot nodarbināto darba apstākļu kontroli objektā, kvalitātes un tehnisko prasību ievērošanu darba izpildē, un zinot, ka būvobjektā esošie vairogi nenodrošina pietiekošu būvbedres malu/sienu nostiprināšanu, kā arī, nepārtraucot un neaizliedzot nodarbināto darbu veikšanu būvbedrē, kuras sienas nav nostiprinātas visā būvbedres sienu augstumā, apsūdzētie /Persona/ /A/, /Persona B/ un /Persona C/ tīši pārkāpa Darba aizsardzības likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktu, kas noteic, ka darba aizsardzības pasākumus darba devējs veic saskaņā ar darba aizsardzības vispārīgajiem principiem un darba vidi izveido tā, lai izvairītos no darba vides riska vai mazinātu nenovēršamo darba vides riska ietekmi.

Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi cēloņsakarību starp apsūdzētajiem /Persona/ /A/, /Persona B/ un /Persona C/ inkriminēto darba drošības noteikumu pārkāpšanu un sekām, proti, cilvēka nāvi. Savu atzinumoties pamatojusi ar lietā esošajiem pierādījumiem, tajā skaitā, ar liecinieku /Persona I/, /Persona H/ un /Persona G/ liecībām par darbu veikšanas gaitu un būvbedres sienu sabrukumu, ar Valsts darba inspekcijas 2019. gada 29. augusta aktos par nelaimes gadījumu darbā apkopoto informāciju, ka būvbedres grunts sienas nogrūvums apsūdzībā norādītajā vietā un laikā 2019. gada 25. februārī ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts, jo nenodrošinot darba aizsardzības prasību ievērošanu un inženiertehnisko būvju remonta strādniekam /Persona J/, veicot darbu būvbedrē, kurā nebija pietiekami un atbilstoši faktiskajiem apstākļiem nostiprinātas būvbedres sienas/malas, notika būvbedres grunts sienas nogrūvums, kā rezultātā iestājās /Persona J/ nāve.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst par nepamatotu kasācijas sūdzībā pausto argumentu, ka apsūdzētajiem inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā nav konstatējama objektīvā puse.

[7.2.3] Izvērtējot apsūdzētajiem /Persona A/ un /Persona B/ inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā Krimināllikuma 146. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvās puses esību, apelācijas instances tiesa motivēti ir noraidījusi apsūdzēto apelācijas sūdzībās pausto argumentu, ka viņi nav zinājuši par būvbedres faktisko dziļumu un papildus aizsardzības vairogu nepieciešamību notikuma dienā.

Apelācijas instances tiesa ir pievienojusies pirmās instances tiesas atzinumam, ka apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ rīcībā saskatāma noziedzīga nevērība, tas ir, viņi tīši pārkāpa darba aizsardzības reglamentējošo aktu prasības un par to liecina viņu faktiskā rīcība, nenodrošinot būvbedres sienu aizsardzību ar vairogiem nepieciešamajā augstumā un nepārtraucot strādnieku /Persona J/ un /Persona H/ darbu būvbedrē, taču apsūdzētais /Persona A/ kā atbildīgais būvdarbu vadītājs un /Persona B/ kā būvdarbu vadītājs neparedzēja nodarbinātā nāves iestāšanās iespēju, kaut gan pēc konkrētajiem apstākļiem, nenodrošinot un neveicot uzraudzību un kontroli zemes būves darbu veikšanas laikā, kā arī, nenodrošinot darba drošības pasākumus, kas atbilstu konkrēto veicamo darbu riskam, viņiem vajadzēja paredzēt kaitīgās sekas. Apelācijas instances tiesa šādu atzinumu ir pamatojusi ar lietā esošajiem pierādījumiem, tajā skaitā ar liecinieka /Persona K/ liecībām par to, ka /Persona A/ bija persona, kas izstrādāja darbu veikšanas projektu un pirms darbu uzsākšanas ar brigadieriem /Persona I/ un darbu vadītāju /Persona C/ tika pārrunāts aizsardzības vairogu izvietojums drošam darbam būvbedrē, ar liecinieka /Persona I/ liecībām, ka neviens nekontrolēja aizsardzības vairogu atbilstību objektā un par papildus vairogu nepieciešamību zināja /Persona C/, taču tā kā tie nebija pieejami notikuma dienā, strādnieki darbu turpināja bez tiem. Apelācijas instances

tiesa šīs liecības atzinusi par ticamām, jo to ticamību apstiprina arī pārējie lietā esošie pierādījumi, tajā skaitā apsūdzētā /Persona C/ Valsts darba inspekcijai sniegtās ziņas, ka vairogi objektā bija pasūtīti, bet nebija atvesti.

[7.2.4] Senāts atzīst par pamatotu apelācijas instances tiesas atzinumu, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem ir pamatota apsūdzētajiem /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ inkriminētā Krimināllikuma 146. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse.

Tādējādi apelācijas instances tiesa argumentēti atzinusi, ka apsūdzēto /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ nodarījumākonstatējamās visas nepieciešamās un obligātās viņiem inkriminētā Krimināllikuma 146. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, tajā skaitā cēloņsakarība starp nodarījumu un kaitīgajām sekām, kā arī konkrētu tiesību aizsardzības normu – Ministru kabineta 2003. gada 25. februāra noteikumu Nr. 92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus” 71.1.1. apakšpunkta un Darba aizsardzības likuma 4. panta 1. punkta – pārkāpums. Turklāt ievērojot minēto, apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi arī to, ka no apsūdzētajiem /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ solidāri piedzenama kaitējuma kompensācijai cietušo /Persona E/ un /Persona F/ labā. Savus atzinumus tiesa ir pamatojusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturtās daļas prasībām.

[7.3] Senāts atzīst par nepamatotiem apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ aizstāvja kasācijassūdzībā paustos apgalvojumus, ka apelācijas instances tiesa nepareizi izvērtējusi lietā esošos pierādījumus un pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 128. panta otro daļu un pielāvusi šā likuma 124. panta piektās daļas pārkāpumu.

Senāts konstatē, ka šādus apgalvojumus apsūdzētie pauduši arī apelācijas sūdzībās un apelācijas instances tiesa tos ir argumentēti noraidījusi.

[7.3.1] Apelācijas instances tiesa motivēti noraidījusi apsūdzēto /Persona A/ un /Persona B/ apelācijas sūdzībās pausto argumentu, ka darbu norise objektā notika atbilstoši būvprojektā paredzētajam.

Tiesa ir izvērtējusi būvprojektā „Nosaukums/ ielas lietus ūdens novadīšanas sistēmas pārbūve” un darbu veikšanas projektā fiksētās ziņas kopsakarā ar pārējiem lietā esošajiem pierādījumiem, tajā skaitā ar Valsts darba inspekcijas aktā fiksētajām ziņām par nelaimes gadījumu darbā un secinājusi, ka būvprojektāatspoguļotās ziņas neatbilst situācijai, kāda tā bija objektā nodarījuma dienā. Šādu secinājumu tiesa pamatojusi arī ar liecinieku /Persona H/, /Persona G/ un /Persona I/ liecībām par būvbedres dziļumu, kuru ar nivelieri pirms notikušā bija izmērījis liecinieks /Persona I/, būvbedrē izvietotajiem aizsardzības vairogiem, kas nenosedza būvbedres sienas nepieciešamajā augstumā, kā arī ar ziņām notikuma vietas apskates protokolā par būvbedres izmēriem. Tiesa atzinusi par ticamām liecinieku /Persona I/, /Persona H/, /Persona G/ liecības un norādījusi, ka tās ir savstarpēji saskanīgas, sniegtas par apstākļiem, kuru aculiecinieki bija šīs personas. Tiesa atzinusi, ka lietā esošie pierādījumi apstiprina, ka faktiskā situācija objektā nebija atbilstoša būvprojektā paredzētajam un 2019. gada 25. februārī darbi notika citā – aptuveni 5,90 līdz 7 m dziļumā un būvbedres sienu nostiprināšanai pieejamo aizsardzības vairogu izmantošana vienā līmenī, liekot vienu aiz otra, nenodrošināja sienu nostiprināšanu, kā rezultātā notika būvbedres grunts sienas nogrūvums. Strādniekiem, turpinot darbu šādos bīstamos faktiskajos apstākļos, tika pārkāptas 2003. gada 25. februāra Ministru Kabineta noteikumu Nr. 92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus” 71.1.1. punkta prasības, kā arī AS „Nosaukums/” 2019. gada 4. janvārī apstiprinātajā Darba aizsardzības instrukcijā Nr. 33 norādītās prasības par būvbedru sienu nostiprināšanu un piemērotu balstu izmantošanu, kā arī darba veikšanas pasākumos paredzētās darba drošības aizsardzības prasības, kas nodrošināja darba procesā iesaistīto strādnieku, tajā skaitā /Persona J/ tiesības uz drošiem darba apstākļiem.

[7.3.2] Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa argumentēti atzinusi, ka apsūdzēto /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ vainīgums Krimināllikuma 146. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā ir pierādīts ārpus saprātīgām šaubām ar lietā esošajiem pierādījumiem to kopumā un savstarpējā sakarībā, un viņu rīcībā ir konstatējamās visas obligātās un nepieciešamās šā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzību argumenti daļā par lietā esošo pierādījumu izvērtējumu ir pamatoti ar sūdzības iesniedzēju atšķirīgu viedokli par pierādījumu ticamību un pietiekamību un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. pantu.

Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmā daļa noteic, ka pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas sūdzības vai protesta iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Minētā panta trešā daļa noteic, ka kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka pierādījumu ticamības jēdziens un novērtēšanas prasības ir noteiktas Kriminālprocesa likuma 128. pantā, taču izvēle, kuriem pierādījumiem ticēt, bet kuriem nē, ir tās tiesas

kompetencē, kas izspriež lietu pēc būtības. Arī jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir vai nav pietiekami apsūdzētā vainīguma konstatēšanai, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms. Pierādījumu pietiekamības kritērijs ir saprātīgu šaubu esamība vai neesamība par apsūdzētā vainīgumu, kura izvērtēšana tāpat ir tās tiesas kompetencē, kas izskata lietu pēc būtības (*Senāta 2019. gada 27. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-433/2019, [ECLI:LV:AT:2019:1227.11089238414.8.L](#), 9. punkts*).

Senāts pretēji kasācijas sūdzībās apgalvotajam nekonstatē apelācijas instances tiesas pieļautu Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, un atzīst, ka šāda norāde ir saistīta ar sūdzību iesniedzēju nepamatotu vēlmi atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 1. marta spriedumu daļā par /Persona A/, /Persona B/ un /Persona C/ atzīšanu par vainīgiem pēc Krimināllikuma 146. panta otrās daļas un viņu sodīšanu un atceltajā daļā krimināllietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. pantu un 587. panta pirmās daļas 1. punktu, Senāts

nolēma

atstāt Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 1. marta spriedumu negrozītu, bet apsūdzētā /Persona A/ un apsūdzētā /Persona B/ aizstāvja zvērināta advokāta Edgara Puriņa un apsūdzētā /Persona C/ aizstāvja zvērināta advokāta Riharda Niedras kasācijas sūdzībasnoraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

I. L. Zemīte I. Jansone A. Poļakova